

Torna la batalla de València

La pel·lícula de l'estiu

Com estava previst, la incorporació de V. González Lizondo a la regidoria de Cultura de l'Ajuntament de València ha creat polèmiques. Polèmiques de les quals tots volen traure profit, atorgant-se el paper de defensors del "valencià" i la cultura i oblidant actuacions anteriors.

La nit del 26 M tot de remors envaïen la ciutat de València. Mentre els socialistes tractaven d'amagar els primers recomptes que ja indicaven que l'alcaldia passava a mans de la dreta, una veu anònima feia córrer pels carrers que, cas de guanyar el duet PP-UV, Lizondo seria el regidor de cultura. La dreta va guanyar i Lizondo va ser anomenat regidor de cultura. El pacte PP-UV, en principi tan natural, va trigar, però no gaire. El 5 de juliol, Lizondo i els seus van donar els vots a Rita Barberà i van obtenir a canvi unes parcel·les de poder prou significatives, entre altres, urbanisme, cultura i educació.

El món de la cultura va començar a inquietar-se pels possibles canvis que el nou regidor poguera introduir i ben prompte el temors es convertien en realitat. Primer va ser la dimissió del director del Palau de la Música, Manuel Muñoz i, i més tard, la del director de la Mostra de Cinema, José María Morera. La seua dimissió va coincidir amb l'actuació a València de Plácido Domingo, ocasió magnànima per editar el primer programa del Palau escrit en *llengua valenciana*. Començava el que Ricardo Muñoz Suay, director gerent de l'Institut Valencià d'Arts Escèniques qualificava com "el major *culebrón* de tots els temps". Els diaris acollien els incidents amb gratitud. L'estiu s'animava.

LA BATALLA ANUNCIADA

La llengua, el català, que ningú s'atreveix a anomenar a tal, era el motiu que forçava a Morera a deixar Lizondo. Segons va manifestar l'antic director de la Mostra, Lizondo l'havia obligat a subtitular en castellà les pel·lícules que arribaren en català. Els socialistes es van mobilitzar prompte i l'anterior regidor de cultura, Roberto Cantos, va demanar, a l'endemà de la dimissió, la "reacció dels intel·lec-

tuals" per tal d'evitar els abusos del nou govern municipal. Per a enfortir l'amença, el Ministeri de Cultura i la Generalitat retiraren les subvencions al certamen. Es tractava d'ofegar econòmicament un certamen que, de sobte, semblava la nineta dels ulls dels socialistes. Molt pocs volien recordar els problemes pressupostaris que s'havien convertit en l'acompanyant sempitern de la Mostra.

Mostra amunt i Mostra avall, Manuel Ángel Conejero, que era el candidat de la dreta per dirigir el Palau, anunciava en les fulles de *Levante* que podria presentar la dimissió per la forma en què havia estat tractat Morera, però desmentia al dia següent des de les pàgines de *Las Provincias* que haguera fet tals declaracions. Aquesta diversitat informativa era una nota més en el concert d'acusacions mútues que els dos rotatius valencians van començar a llançar-se. Mentre *Provincias* acusava *Levante* d'haver rebut diners dels pressupostos de la Mostra (ningú havia pensat fins ara que una festival tan modest haguera pogut donar per a tant), *Levante* publicava que el rotatiu que dirigeix M. Consuelo Reina era el destinatari d'una partida decidida en la primera reunió de la comissió d'urbanisme del nou consistori i que Lizondo havia imposat Carrascosa, marit de Reina, com a administrador de la Mostra.

I mentrestant, Rita, l'alcaldesa, continuava en silenci. Des de tots els angles es van alçar les veus en demanda d'una resposta. ¿Coneixia Rita els plans de Lizondo? ¿Els compartia? El mateix conseller de Cultura, Andreu López, que també era nou en el seu càrrec, opinava que la dreta no tenia cap programa cultural (Lizondo ja ho havia dit uns dies abans, tot afegint que era massa prompte per tenir-lo) i que tota la polèmica era únicament una maniobra de distracció.

Abans que arribara la resposta, fora del focus de principal atenció, els treballadors de Canal 9 celebraven una assem-

blea per tal de protestar contra el comiat d'un assessor lingüístic. Era el començament d'una reestructuració laboral soterrada que eliminava els llocs de treball *menys útils*. Un altre assessor el seguiria poc temps després.

I Rita va respondre. Ho va fer com havia de fer-ho en virtut del seu pacte amb Unió Valenciana: "les decisions del regidor de Cultura són les del govern municipal". "No hi haurà cap guerra cultural". Però també, i per tal de no fer perdre les esperances a aquells que esperaven que el Partit Popular es desmarcaria de les més irracionals decisions de Vicent González Lizondo, l'alcaldesa va indicar que el valencià a utilitzar per l'Ajuntament s'assemblaria més al que ella havia usat en el seu primer ban, prou respectuós amb la normativa, que no al que il·lustrava l'actuació de Plácido Domingo. El dubte continuava en l'aire.

I la Mostra cada vegada més a prop de la campanya de promoció (el festival comença a octubre), i sense cap director. Lizondo anuncia el nom de Lluís Fernández, i, mentre en *Levante*, l'interessat declara que "és per a ell una sorpresa" i que "no coneix el festival", en *Las Provincias* es comprometia a respectar un compromís anterior amb el regidor de cultura. L'actriu Jeanne Moreau, des de França, anunciava que, tal com estaven les coses, no acceptaria la invitació al festival i els responsables dels diferents cicles decidien solidaritzar-se amb Morera i no continuar treballant.

Per continuar l'espectacle, Emèrit Bono, conseller d'Administració Pública, el mateix que va anunciar durant la nit de les eleccions *resultats del tenor sigüent*, manifestava en una nota de premsa que la Generalitat forçaria l'Ajuntament a complir la Llei d'ús i ensenyament del valencià. El PSOE s'havia alçat definitivament com a defensor i paladí de la llengua sense nom. Un grup d'escriptors es preguntava al dia següent des de les línies d'un

EL GAT INVISIBLE

manifest si, ja que la Generalitat obligaria l'Ajuntament a complir la Llei d'ús, també ella mateixa la compliria. S'apuntava també la incògnita de per què s'havia produït de sobte aquest interès legal si l'Ajuntament anterior no sols no va prendre cap iniciativa per normalitzar mínimament les seues publicacions i carrers sinó que, a més, va instigar, de la mà del regidor al qual, ara, deien enfrontar-se, accions legals contra aquells que havien optat per retirar personalment les plaques dels carrers que només estaven retolats en castellà.

El president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, elaborava aleshores una nota institucional en la qual denunciava els atacs de Lizondo contra la unitat del català. La manifestació era aprofitada pel líder regionalista per a llançar una nova campanya d'acusacions contra els catalans que volen "invadir" terrenys de discussió estrictament valencians. Per a uns s'alçava el fantasma de la guerra de València que ja havien donat per terminada, per a altres no era més que la confir-

mació que la foguera no es veia però les cendres no s'havien apagat mai.

UN CONSELL DE CULTURA PER A UNA REGIDORIA SENSE PROGRAMA

I així va arribar al seu final el mes de juliol, probablement el més animat que s'havia viscut en els últims anys a la ciutat de València. I per començar l'agost, l'alcaldesa anuncia la formació d'un "Consell de Cultura de la Ciutat de València". La notícia va resultar sorprenent però tant Rita Barberà com González Lizondo s'apressaren a indicar que el consell era una òrgan que ja tenien previst d'antuvi.

La seua composició és aquesta: un teòleg, Vicente Vilar, rector del col·legi del Patriarca i especialista en llengües clàssiques i orientals; dos científics, Santiago Grisolia i Eduardo Primo Yúfera; un sociòleg, Damià Mollà; un filòleg-traductor, Manuel Ángel Conejero; un poeta en llengua valenciana, Xavier Casp; un advocat i catedràtic de Dret, Manuel Brose-

ta; i el director general de Radio Televisió Valenciana, Amadeu Fabregat. En conjunt, un grup compacte. Malgrat la seua diversitat tots tenen trets comuns; cap d'ells, a excepció de Mollà, s'ha caracteritzat per una trajectòria mínimament progressista. La postura del sociòleg, la de la tercera via, és la més acostada a una visió *nacionalista* i tres dels membres, Fabregat, Broseta i Casp comparteixen la circumstància d'haver-se convertit en *ex-catalanistes* per una raó o altra; d'haver pertangut en un passat al grup de persones que, segons Lizondo, "no són més que una minoria desestabilitzadora". Ara, tots tres comparteixen amb la resta del consell la tasca d'assessorar gratuïtament (Lizondo ja no podria justificar més assessors dels que ha contractat) el consistori valencià per tal de donar coherència a la política cultural. Política que depèn d'una regidoria que, com ja va dir el seu responsable, no té encara programa.

La composició del consell i la seua mateixa existència han alçat tot de dubtes sobre el que, a partir d'ara, representarà.

Conejero, Grisolia, Damià Mollà, Casp, Broseta i Fabregat.

RAFA GIL

L'oposició comença a parlar d'òrgan inútil i no consensuat i d'interferències amb el Consell Valencià de Cultura, que depèn de la Generalitat i que, fins ara, ha tingut tan poca operativitat com la que se li augura al seu parent municipal. Alguns membres del PSOE, mentrestant, no poden amagar la sorpresa pel fet que el seu home a la televisió, Fabregat, siga també l'home de Rita i Lizondo a l'Ajuntament.

Amb la creació del consell, l'alcaldesa va començar a parlar de pacte cultural i de deixar els enfrontaments però, a la vegada, la regidora d'educació, la regionalista Dolors García Broch, enviava una circular on parlava d'ajudar el "Clup de pilota valenciana de Borbotó" per tal de pal·liar-ne l'"escasea de mijos" i mantenir així les "ilosions" dels veïns.

Les reaccions exteriors no s'aturaven; organitzacions com Acció Cultural del País Valencià denunciaven l'actuació lingüística de la regidoria de cultura i, des de les Balears; M. Antònia Munar, consellera de cultura, es manifestava clarament per la unitat del català i en contra de qualsevol secessionisme lingüístic. També des del mateix Partit Popular, el seu número u al Principat, Aleix Vidal Quadras, manifestava que no es podia permetre un atac contra la cultura com era la utilitza-

ció de normes *particulars* a l'hora d'escriure una llengua. Manuel Ángel Conejero, l'home del qual depèn en bona mesura l'èxit del futur de la política cultural del nou ajuntament, va ratificar que no seguiria cap altra normativa per escriure el valencià que aquella que utilitza la Generalitat valenciana. Espases en alt.

¿MARXA ENRERE?

I Lizondo va dir que respectaria el professor Conejero. Que hi havia un acord i que el Consell de Cultura acabat de crear decidiria el model de llengua a emprar, però que en les falles no, que allí sí que no cedia. La junta Central Fallera, com marquen els seus estatuts, seguirà les normes de la Real Acadèmia de la Llengua Valenciana, unes normes que ni els mateixos seguidors de Lizondo, començant per la regidora d'educació en els seus comunicats, coneixen ni empenen.

El regidor de cultura va parlar d'una reunió amb Jesús Hugueta, el primer director general de política lingüística, on, segons ell, s'havia arribat a un acord. L'Ajuntament de València respectarà la llengua i sintonitzarà la seua normativa amb la dels escrits de la Generalitat (en els pocs que ambdues institucions es decideixen a

publicar en català).

A partir d'ara, només queda esperar. Lluís Fernández ja ha estat triat definitivament com a director de la Mostra i el consens respecte al model lingüístic sembla haver arribat. ¿Ha pressionat Rita a Lizondo per tal que aquest deixes de fomentar la polèmica? (Perquè no és altra cosa que crear polèmica el fet de discutir un model o altre d'una llengua que no interessa ni als grups en el poder ni al grup majoritari de l'oposició, tal com han revelat les seues actuacions). Sembla ser que sí, però també és cert que la teòrica defensa de la "llengua valenciana" pura i neta com la parla el poble, sense cap afegitó catalanista, és més del 90% del bagatge teòric d'Unió Valenciana, que no pot prescindir-ne sense un gran cost polític. Així sembla haver-ho entès la regidora M. Dolors García Broch, que, segons diverses fonts, estaria pressionant des del si d'Unió Valenciana perquè la renúncia a l'ús de les seues normes particulars no es produirà de manera tan tranquil·la.

La pel·lícula doncs, no s'ha acabat i tot apunta que es convertirà en una *telesèrie* infinita i, com totes les del gènere, plena de personatges i situacions repetits una i altra volta.

Jordi Sebastià